

Nr 146

Av herr Källstad m. fl., om visst anslag till Religionspedagogiska institutet.

(Lika lydande med motion nr 96 i Första kammaren)

Enligt Stadgar för Religionspedagogiska institutet har institutet till syfte att främja svensk kristendomsundervisning, att verka för religionspedagogisk forskning, förmedla denna forsknings resultat till det pedagogiska arbetsfältet och bidra till utbildningen och fortbildningen av undervisare i kristendom. Institutet söker bl. a. utöva sin verksamhet genom att vara en forskningscentral under anlitanade av och i samråd med specialister, genom att anordna kurser och konferenser, dels centralt, dels ambulerande i olika delar av landet och genom att tjäna som utredningsorgan i frågor som berör religionsundervisningen.

Institutet, som nu arbetar på sitt nionde år, är organiserat som en stiftelse med fem kristna lärarförbund som stiftare, Förbundet för kristen fostran, Sveriges Kristliga seminariströrelse, Förbundet Kristna seminarister och lärare, Evangeliska Fosterlandsstiftelsens seminarist- och lärarförbund. Styrelsen består av fjorton ledamöter, varav fem utses av de nämnda förbunden, vidare två av biskopsmötet, två av Frikyrkliga samarbetskommittén, en av teologiska fakulteten i Uppsala, en av teologiska fakulteten i Lund, en av de frikyrkliga teologiska seminarierna och en av Kristendomslärares förening. Biskopsmötet och Frikyrkliga samarbetskommittén utser revisorer och beslutar om ansvarsfrihet.

Under år 1961 har docent Sven Silén varit ordförande och lektor Ansgar Eeg-Olofsson vice ordförande. Direktör är docenten, lektor Gösta Lindeskog. Kommitté för kursverksamheten har varit rektorn, teol. dr Einar Lilja, rektor Gunnar Svensson och docent Gösta Lindeskog. Institutets inspektör har varit ärkebiskop Gunnar Hultgren.

En av institutets huvuduppgifter är att främja lärarnas frivilliga fortbildningsarbete genom kursverksamhet, arbetskurser, vanligen två per år. Dessa kurser svarar emellertid inte mot behovet och önskemålen. Institutet har därför börjat anordna religionspedagogiska seminarier, ledda av akademiska lärare eller personer med motsvarande vetenskaplig kompetens. Institutet har regelbundet anordnat rundabordskonferenser i syfte att sammanföra olika grupper av dem som är praktiskt verksamma på religionspedagogikens område för att dryfta aktuella problem och uppgifter. Till dessa konferenser har lärare, skolledare, präster inom svenska kyrkan och övriga trossamfund inbjudits.

Som en av sina primära uppgifter ser institutet att bygga upp en svensk religionspedagogisk forskning. För detta ändamål har ett särskilt forskningsråd bildats. Avsikten är att stimulera och understödja därtill ägnade forskare och göra undersökningar på områden som berör religionspedagogiken. Hit hör bl. a. också att följa kulturdebatten med dess för uppfostringsfrågor alltid relevanta aspekter. Publicistisk verksamhet är erforderlig. En skriftserie är under utarbetande.

Institutet har anlitats av Statens läroboksnämnd för expertutlåtanden beträffande läroböcker. Det tjänstgör som remissinstans och har i flera skrivelser till SÖ yttrat sig i olika frågor berörande kristendomsundervisningen. Kontakten med religionsundervisningen utomlands är likaledes av vikt. Institutet har varit representerat vid religionspedagogiska konferenser i olika länder. Till framtidsplanerna hör att kunna sända stipendia till olika länder för studier och forskning. Institutet har också anlitats av utrikesdepartementet för förmedling av upplysningar om svensk religionsundervisning till utlandet.

Från senaste årets verksamhet kan nämnas att det fjärde religionspedagogiska seminariet har ägt rum, denna gång i Lund med professor Ragnar Bring som ledare. Under sommaren 1961 var två arbetskurser anordnade. För dessa arbetskurser hade SÖ beviljat ett anslag på sammanlagt 10 000 kronor. En undersökning om barns gudsföreställningar pågår. En undersökning angående morgonsamlingen har under året i stort sett avslutats. Ett första nummer av den planerade skriftserien är under tryckning, en handledning för skolans morgonsamling.

För att ge en uppfattning om den organisationsapparat, som måste anses erforderlig för att institutet skall kunna arbeta med full kapacitet må följande önskemål antecknas: 1) heltidsanställd direktor (med vetenskaplig meritering, t. ex. docentkompetens och därjämte med pedagogisk utbildning), 2) heltidsanställd kanslist, 3) institutionslokaler med utrymme för kansli, bibliotek, arkiv och sammanträdesrum samt inredning av dessa, 4) institutet bör därjämte förfoga över möjligheter att göra bokinköp för biblioteket, att prenumerera på tidskriftslitteratur, bevilja reseanslag, forsknings- och studiestipendier m. m. Detta framtidsprogram kräver årliga, stabila inkomster. För de närmaste åren synes emellertid följande utvidgning av institutets kapacitet vara nödvändig: 1) deltidanställd direktor, 15 000 kr., 2) kanslibitråde, 10 000 kr., 3) institutionslokal, ett rum, 2 000 kr., 4) material, bokanskaffning, tryck, telefon, 3 000 kr., 5) sammanträden, resor, forskningsuppdrag, 10 000 kr. Summa kr. 40 000.

Vid vårriksdagen 1961 väcktes två likalydande fyrpartimotioner, den ena i första kammaren och den andra i andra kammaren (nr 199 resp. 300), vari hemställdes, att riksdagen måtte besluta, att RPI av statsmedel eller ur kyrkofonden tilldelades ett anslag på 25 000 kr. Statsutskottet inhämtade yttrande över motionerna från statskontoret och SÖ. Statskontoret föreslog, att motionerna icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd un-

der hänvisning till föreliggande möjligheter att erhålla anslag för såväl teologisk som pedagogisk forskning. SÖ betonade den värdefulla insats RPI gör för främjande av en god kristendomsundervisning och tillstyrkte »ett anslag, som kan anses skäligt». Statsutskottet följde statskontorets linje med hänsyn till de av statskontoret anvisade möjligheterna att ansöka om bidrag från vissa befintliga riksstatsanslag och ansåg sig icke böra tillstyrka bifall till motionerna (nr 108).

RPI har ingått till Statens råd för samhällsforskning, sektionen för psykologi och pedagogik, med en ansökan om anslag på 12 000 kr. för ett projekt om läroboksforskning i ämnet kristendomskunskap avseende enhets-skolan (grundskolan), dess högstadium. Denna ansökan har för närmare utredning bordlagts.

Det gångna årets ekonomi har hjälpligt klarats tack vare ett anslag från Kyrkliga arbetsfonden på 10 000 kr. samt en del smärre anslag på sammanlagt 5 774 kr. från de till institutet anslutna lärarförbunden, Diakonistyrrelsen, Svenska missionsförbundet, ett par fonder samt enskilda givare.

Det väsentliga är emellertid, att statskontorets anvisning icke löser RPI:s ekonomiska problem, då det gäller att få medel till själva den kontinuerliga driften av institutet. Det är icke möjligt att tillförsäkra institutet tillräckliga årliga ekonomiska resurser genom tillfälliga aktioner. RPI behöver medel för att över huvud kunna existera som institut: avlöning till direktor och skrivbiträde, hyra av institutionslokal, medel till sammanträden, deltagande i utländska konferenser och kongresser. Det gäller institutets allmänna drift. Till vissa av institutets kurser är det svårt att få anslag, då dessa delvis faller utanför ramen för vanliga kurser. Sålunda har institutet självt finansierat de religionspedagogiska seminarier, som är av stor vikt för fortbildning av lärare. Hitintills har institutet kunnat existera tack vare att dess direktor arbetat utan något arvode och gratis upplåtutrymme för detsamma i sin egen bostad. Sådana arbetsförhållanden bör i fortsättningen inte råda. Ett institut med betydelse för hela landet borde rimligen kunna beredas andra existensmöjligheter.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att Religionspedagogiska institutet i Uppsala av statsmedel tilldelas ett årligt anslag av 25 000 kr.

Stockholm den 24 januari 1962

Thorvald Källstad

Ake Zetterberg

Märta Boman

Erik Larsson

Eric Nelander

Carl Eric Hedin

i Norderön

Gunnar Larsson

Elsa Lindskog

Henning Carlsson

i Luttra